

відбувається там, де ця робота здійснюється в тісній взаємодії вчителів і фахівців з інформаційної та комп'ютерної техніки. Така програма може і повинна вписуватися в навчальний план.

Література

1. Актуальні проблеми математики, фізики і технологічної освіти : збірник наукових праць. – Випуск 7. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. – 524 с.
2. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / ав. : Жалдак М. І., Шут М. І., Жук Ю. О., Дементієвська Н. П., Пінчук О. П., Соколюк О. М., Соколов П. К. / за ред. Жука Ю. О. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
3. Вища освіта України – Додаток 2 до № 3, том II (27). – 2011 р. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – № 562. – С. 430.
4. Гуревич Р. С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах : монографія / Р. С. Гуревич. – Вінниця : ТОВ «Планер», Вінниця, 2009. – 410 с.
5. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : навч. посіб / М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна ; Вінницький держ. пед. ун-т ім. Коцюбинського. – Вінниця : ТОВ Планер, 2011. – 220 с.
6. Подліняєва О. О. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання предметів галузі «Суспільствознавство» / О. О. Подліняєва // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2016. – № 6.
7. Солдатенко М. М. Неперервна освіта як засіб професійного становлення і розвитку фахівця в умовах інформаційно-технологічного суспільства / М. М. Солдатенко // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2017. – № 2. – С. 188–191.

УДК 373.2.011.3-051:37.018.1

Руденко Н.М.

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри педагогіки і психології
(дошкільної та корекційної)
імені проф. Поніманської Т. І.

Рівненського державного гуманітарного університету

Natalia9A147@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ У СФЕРІ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У наш час проблеми підвищення професійної компетентності вихователів у сфері сімейного виховання набувають особливої актуальності. Важко не погодитися з думкою багатьох науковців та практиків, що сучасним дітям потрібні сучасні педагоги, педагоги-новатори, здатні

вносити у власну діяльність прогресивні ідеї, запроваджувати нововведення, винаходити щось корисне, нестандартне, генерувати нове [2]. З огляду на це, залишається актуальною проблема формування високого рівня професійної майстерності фахівців дошкільної освіти, без набуття якої неможлива реалізація гармонійного виховання й навчання дітей дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історико-педагогічним аспектом сімейного виховання і української родини в цілому присвячені праці Гаврилюк Н., Горленка В., Довженок Г., Зубрицького М., Левицького О., Наулко В., Пономарьова А., Семенов О., Симоненка І., Сявакко Є., Стельмаховича М., Чмелика Р. та ін. Над проблемою родинного виховання працювали багато вчених: Азаров Ю., Байков Ф., Васильєва Е., Гуров В., Каган Е., Куликова Т., Харчев А., Шеляг Т., Соловйов Н. та інші.

У результаті аналізу психолого-педагогічної літератури нами з'ясовано, що професійну компетентність вихователів ДНЗ визначено як здатність вирішувати завдання професійної діяльності на основі фахових знань і умінь, що інтегруються з розвитком особистісних професійно значущих якостей, серед яких провідними є любов до дітей, що поєднується з вимогливістю, емпатією та комунікативністю [1].

Метою статті є представлення результатів реалізації педагогічних умов підвищення професійної компетентності вихователів у сфері сімейного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з актуальності проблеми, нами була розроблена програма експериментальної роботи і визначена загальна цільова установка дослідження: визначити педагогічні умови підвищення професійної компетентності вихователів у сфері сімейного виховання.

Базою дослідження був ЗДО № 52 «Малахітова скарбничка» м. Рівне. Всього у дослідженні приймало участь 40 вихователів дітей дошкільного віку.

Усіх вихователів ми поділили на експериментальну групу – 20 чол., та контрольну групу – 20 чол. Дослідницьку роботу проводили студенти педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету під нашим керівництвом.

Аналіз психолого-педагогічної літератури [2, 3, 4] дав можливість обґрунтувати змістову структуру професійної компетентності вихователів, яка містить мотиваційний (сформованості мотивів і потреб щодо реалізації знань у професійній діяльності в системі дошкільної освіти), когнітивний (наявність професійно-педагогічних знань і розвиненість умінь, що забезпечують формування професійної компетентності), емоційно-оцінювальний (здатність здійснювати самоаналіз і само оцінювання, прагнення до самовдосконалення), діяльнісний (компетенції адекватного застосування знань на практиці; уміння керувати педагогічним процесом; здатність до саморозвитку власних можливостей) компоненти. Відповідно до критеріїв нами були визначені 3 рівні сформованості професійної компетенції вихователів: низький, середній, високий.

Для реалізації мети констатувального етапу експерименту підібрано

низку діагностичних методів, зокрема: анкетування, опитувальник, тести на виявлення рівня професійної компетентності вихователів у сфері сімейного виховання. Перший етап дослідження виявив, що більшість вихователів дітей дошкільного віку мають середній і низький рівні сформованості професійної компетентності щодо формування уявлень дошкільників про родинні стосунки. Отримані результати засвідчили, що у більшій кількості вихователів є певні уявлення про зміст формування родинних стосунків у дітей, але ці знання носять загальний характер, вихователі не завжди розуміють значення формування родинних стосунків. Причиною цього, як свідчать наші спостереження за роботою вихователів, є недостатня компетентність педагогів у сфері сімейного виховання. Умови та ефективні прийоми формування професійної компетентності вихователів ми вивчали на наступному – формувальному етапі дослідження.

Формувальний експеримент проходив у рамках тижня «Родинне виховання дошкільників». Програма підвищення професійної компетентності включала роботу з 20 вихователями експериментальної групи: семінари-практикуми, психологічні тренінги і добірка художньої літератури з родинного виховання дошкільників. Так, нами було проведено семінар-практикум на тему «Формування уявлення про родинні стосунки у дітей дошкільного віку в різних видах діяльності». Його результатом також стало збагачення методичної бази для родинного виховання. Зокрема, під час семінару педагоги запропонували низку цікавих ідей для дидактичних ігор. Крім того, зробили добірку художньої літератури, у яку входять вірші, оповідання, казки родинного змісту для дошкільників.

На цьому етапі дослідження ми реалізували наступні педагогічні умови підвищення професійної компетентності вихователів у сфері сімейного виховання:

- цілеспрямоване формування у вихователів позитивної мотивації до оволодіння професійною майстерністю та зорієнтованість на саморозвиток і самовдосконалення на постійній рефлексивній основі;
- опанування вихователями системою знань щодо професійної майстерності та набуття ними вмінь їх практичного застосування;
- упровадження сукупності традиційних та інноваційних форм і методів у цілісну систему підвищення рівня професійної підготовки вихователів.

Про результативність проведеної роботи ми судили з даних контрольного етапу експерименту, який підтвердив правильність висунутого нами припущення.

Висновки дослідження. За результатами експериментального дослідження доведено, що реалізація запропонованих педагогічних умов забезпечила позитивну динаміку розвитку всіх компонентів професійної компетентності вихователів у сфері сімейного виховання. Ми пропонуємо до запровадження авторську програму підвищення професійної компетентності вихователів на курсах підвищення кваліфікації педагогів закладів дошкільної освіти.

Література

1. Беленька Г. В. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів в умовах ступеневої підготовки: автореф. дис. ... д-ра пед. наук.: 13.00.08. Київ, 2012. 39 с.
2. Матвеева О. Досвід роботи з питань родинного виховання *Дошкільне виховання*. 2001. № 6. С. 14-16.
3. Машовець М. А. Актуальність проблеми формування уявлень про сім'ю та родинні стосунки у дітей дошкільного віку. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2004. Вип. 29. С.69-75.
4. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік / Т. І. Поніманська [та ін.]. Київ, 2013. 86 с.

UDC 657

Rudloff Christian,

Dipl. Oec, MBA, MA, BEd,
professor for teacher training & university management
University College of Teacher Education Vienna, Austria
christian.rudloff@phwien.ac.at

Wieser Stephan,

Mag., professor for teacher training University College of Teacher Education
Vienna, Austria
stephan.wieser@phwien.ac.at

DESIGN-BASED RESEARCH – A MODEL IN PEDAGOGICAL RESEARCH

Educational scientists, brain researchers and neuroscientists continuously present new results of their studies, point out the principles of teaching and learning and derive recommendations. However, these recommendations are often ineffective because, due to the complexity of teaching processes in reality, they have not taken into account all the factors that prevail in practice or are often contradictory in their statements. Students can hardly make use of the results of educational research in their teaching during their practical studies. Often the impression arises that research and practice had nothing to do with each other, that they were two irreconcilable opposites in education [1, p. 35]. This is because educational science is understood as empirical basic research, which leads to a drifting apart between educational research and educational practice [2, p. 851].

As a consequence, research should be developed from the student's view, actually implemented and processed. Practically relevant interest in knowledge means how a didactic-methodical scenario can be developed for a concrete problem in practice in order to achieve a very specific goal, such as the development of a very specific competence [3, p. 4].

There are many models that are intended to establish a connection between research and practice [4, 2003, p. 4]. One of them is called design experiments.